

**Міжнародна науково-практична
конференція
17 - 18 травня 2014 року**

**ДЕРЖАВА І ПРАВО:
ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ
І СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ**

м. Суми

складається в найзагальнішій зарисі із палеографічних заміток про самий список, його фонетику, морфологію і словотвір; а в кінці студії додається й короткий словничок тих слів, що могли б викликати деякий сумнів у значенні слова.

Без такого докладного дослідження мови пам'ятки неможливо вести далші студії «Руської Правди», інтерпретації окремих статей її, сенсу їх та правного розуміння. Коли дослідники і брались за ці останні студії, то натикались на величезні перешкоди, бо, самі не філологи, ставали перед непереможними труднощами об'єктивного зрозуміння й витлумачення того чи іншого вислову й вирішували цілком суб'єктивно на основі тільки персонального розуміння чи зверхнього навіть особистого враження. Через це саме маємо дуже багато різних поглядів та інтерпретації окремих статей «Правди», які одна другу навіть виключають.

Процес розвитку тексту «Руської Правди» був дуже довгий і складний; він відбувався протягом восьми століть. Цей процес творення тексту «Руської Правди» особливо цікавим був до XIII ст.: Ярославова грамота, текст Короткої й Широкої Правди творився й викінчувався в Києві й на Київській землі, і тільки потім вже готовий переходив до Новгороду, де тільки законсервовувався. Коли ж у Новгороді виникла тенденція самостійно витворити свій текст Руської Правди, то виникла нещаслива третя редакція. На великий жаль, текст «Руської Правди» з Київської землі не зберігся. Бурхлива історія України не зберегла ні одного рукопису з текстом «Руської Правди». Старший текст дійшов до нас тільки в новгородських списках із новгородськими діалектними прикметами мови.

Найповнішими і найоб'єктивнішими працями мови та стилю «Руської Правди», без сумніву, є дослідження основоположника українського мовознавства О. Соболевського.

І.А. БОКУН

*ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»*

FRAMING IN THE DISCOURSE OF LAW AND ECONOMICS

Certain words are used to create a more or less «neutral» way of speaking about an issue. There is of course no neutral way. Neutrality in framing experience is an illusion. We conceptualize experience by means of the frames we get from a particular culture, and these frames

are anything but neutral. They have, built into them, a particular outlook on a situation. And yet we can say, at least in a loose way, that some of our framings of experience are more neutral than others. The phrasing *neutral way* is intended to suggest that some of the words we use evoke emotionally or otherwise less loaded frames than other words in connection with an issue.

One example of such a relatively neutral expression is *graduated income tax*. In taxation, health services, the educational system, and so on, such relatively neutral terms are frequently used (and create the impression of objectivity). However, these relatively neutral phrases can be, and often are, reinterpreted in such domains, and this is especially the case in political discourse. What this means is that politicians commonly reframe the ideas expressed in relatively neutral language; that is, they place the ideas in frames that were never intended to be used in conceptualizing the ideas. Lakoff [1, 63] provides a nice illustration of this process. He writes: «In Dan Quayle's acceptance speech to the Republican convention in 1992, he said, in a rhetorical question arguing against the graduated income tax, 'Why should the best people be punished?」 It seems that what Quayle did was reframe the relatively neutral expression *graduated income tax*. By means of his choice of words, he evoked several frames that allow a significant reinterpretation of this concept. First, he linked the concept to the notion of punishment. Second, he claimed that the people who pay the most taxes are the best people in the American system of progressive taxation.

This example raises an interesting issue in connection with framing. Can we reframe a concept in any way we like; that is, can we link it to, or place it in, just about any new frame? Obviously not. There is a clear constraint on doing this: The concept that we want to reframe must somehow fit the new frame. In our example, the idea that citizens are required to pay taxes by the government provides the possibility of and justification for linking progressive taxation to the punishment frame. In taxation, the government takes money from the people. But taking money from someone can be regarded as something dishonest or illegal. Given this, it makes it possible for Quayle to reframe progressive taxation as punishment. Notice that this reasoning is based on the assumption that the government has no right to tax citizens (at least the ones who have the highest income). The new frame for progressive taxation as punishment thus has all this information.

But why does Quayle say that it is the best people who get punished? The connection between the best people and punishment as

regards taxation is based on another piece of reasoning within the frame, namely, that the quality of people depends on how successful they are financially. Those who are financially the most successful are the best people. Now in progressive taxation the people with the highest income pay the most taxes. Thus, these people (the best people) are punished.

This reasoning is clearly faulty. Since the money is taken away by the government not only from people who make the most money but also from others with a lower income, everyone with an income should be considered as being punished. But Quayle limits the group of people who are punished to those who make the most money and thus have to pay the most taxes. This kind of inconsistency is common in the application of frames and in reframing situations in especially political but also other types of discourse.

If, however, our basic assumptions are different, our reframings will also be different. If, for instance, we do not regard progressive taxation on the part of the government as unjustified but rather as fair and just, we will use other words to reconceptualize progressive taxation. People often do this and use phrases such as *paying one's fair share to society* or *one's civic duty to society*. These words assume a very different framing of progressive taxation – one in which the government has the right to impose the highest taxes on those with the highest income and that it is these citizens' duty to comply with the government.

The wordings and the frames the wordings evoke may distinguish the participants of the political scene. In this example, Lakoff suggests, the PUNISHMENT frame is typical of conservatives, whereas the CIVIC DUTY frame is most characteristic of liberals. These are clearly rough generalizations, but they point to the possibility of studying political discourse and thought by making use of frame theory.

To sum up, cultural frame analysis involves politics. Politics is a domain where alternative framings and reframings are rife. Alternative framings and reframings largely depend on one's basic assumptions. This is what we saw in the case of progressive taxation. If one regards progressive taxation as unjustified (mostly out of self-interest), one will think of taxation as punishment. If, however, one regards progressive taxation as fair and just, one will conceptualize (that is, frame) progressive taxation as «paying one's fair share to society» or as «one's civic duty to society». As George Lakoff suggests, alternative framings of this kind may distinguish the participants of the political scene.

I do not claim that the frame analysis of culture can explain each and every aspect of human behavior, but it can be used to account for a

large part of human behavior. Further research could focus on additional conceptual tools that are needed for a broader study of both culture and mind.

Literature

1. Lakoff G. Moral Politics: What Conservatives Know That Liberals Don't / G. Lakoff. – Chicago: University of Chicago Press, 1996. – 385p.

В.А. ВАСИЛЕНКО

*Сумська філія Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПИСЕМНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАВОНАВЦІВ

Досконале володіння навичками писемного професійного мовлення є важливим складником підготовки студентів-правознавців, оскільки правильне використання мовних засобів під час укладання професійної документації є запорукою їх фаховості.

Культуру писемного мовлення досліджували такі науковці, як Н.Д. Бабиц, Г.Й. Волкотруб, С.В. Глушик, М.Г. Зубков, Г.М. Кацавець, А.П. Коваль, Л.М. Паламар, С.В. Шевчук та багато ін. Культура усіх форм професійного мовлення тих, хто послуговується українською мовою як засобом комунікації, полягає в тому, щоб досконало знати і послідовно дотримуватися мовних норм.

Здійснивши аналіз помилок у текстах ділових документів, укладених студентами-правниками, констатуємо такі порушення мовних норм: словотвірні (непланована нарада замість незапланована нарада); морфологічні (уживання назв професій у жіночому роді: студентка-практикант, слідча); синтаксичні: неправильне використання прийменників: працювати по трудовому договору замість за трудовим договором, відповідно розпорядження замість відповідно до розпорядження, згідно постанови замість згідно з постановою. Прийменниково-відмінкові форми згідно з + орудний відмінок іменників, відповідно до + родовий відмінок іменників мають виразний відтінок книжності: згідно з законами України, відповідно до завдань. Вони характерні для офіційно-ділового, наукового стилів. Помилково сполучають прийменник згідно з давальним або родовим відмінком іменників: згідно планів; неправильні конструкції відповідно з планами і згідно до планів. Не